

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΝΟΥΜΕΡΟ 3:

Τα παράθυρα μας εμπνέουν

Πηγή: <https://padlet.com/marmagaliou/u4u20xsnio8a79bh>

Τα παράθυρα προσφέρουν θέα στον έξω κόσμο. Σε όμορφα ή λιγότερα όμορφα τοπία, στα σύννεφα, τον ήλιο, τη βροχή ή το χιόνι, στους ανθρώπους, γνωστούς και αγνώστους που περνούν βιαστικοί ή σκεπτικοί. Πολλές φορές γέρνουμε στο περβάζι και ατενίζουμε.... Σκεπτόμαστε κάτι που μας απασχολεί, ή απλά κάνουμε σχέδια για το μέλλον. Άλλες πάλι φορές στεκόμαστε για να ακούσουμε έναν αγαπημένο ήχο. Την καμπάνα της κοντινής εκκλησίας, τα πουλιά που κελαηδούν ή το νιαούρισμα μιας ναζιάρας γατούλας από το απέναντι σπίτι. Ίσως και τις όμορφες μελωδίες του κοριτσιού από την απέναντι πολυκατοικία που παίζει πιάνο. Άλλες φορές πάλι μας τραβά προς το παράθυρο η... μύτη μας. Ιδίως όταν η γειτόνισσα φτιάχνει εκείνα τα υπέροχα κουλουράκια και όλη η γειτονιά πλημμυρίζει μυρωδιές. Ή όταν το γλαστράκι με το βασιλικό αναδύει αυτή τη μυρωδιά που σου τρυπά ευχάριστα τη μύτη.

Υπάρχουν και στιγμές που από το δικό μας ανοιχτό παράθυρο βλέπουμε ένα κλειστό παράθυρο κάπου τριγύρω. Τότε η φαντασία μας μπορεί να πάρει φωτιά..... Ποιος να βρίσκεται άραγε από πίσω και τι να κάνει; Μήπως νιώθει μοναξιά; Μήπως έχει ανάγκη την παρέα μας και μια καλή κουβέντα; Ή μήπως θέλει να κρύψει ένα μυστικό;

Ακριβώς επειδή τα παράθυρα ανοίγουν δρόμους στις αισθήσεις, στη φαντασία και στο όνειρο έχουν εμπνεύσει πολλούς καλλιτέχνες: ζωγράφους, μουσικούς, λογοτέχνες.

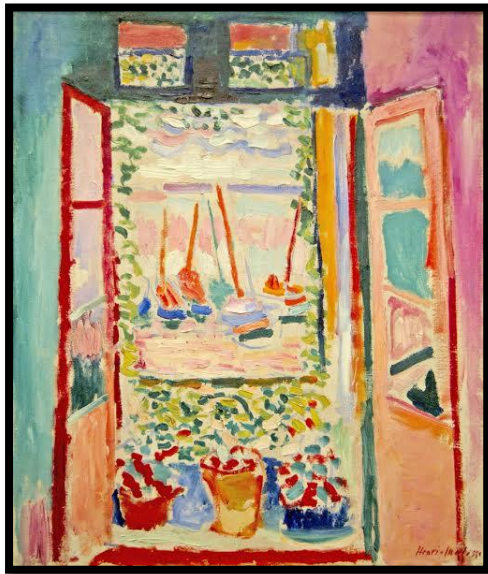
Ας δούμε πώς κάποιοι διάσημοι ζωγράφοι έχουν αποδώσει στον καμβά τους το παράθυρο κι ό,τι αυτό μπορεί να σηματοδοτεί.....

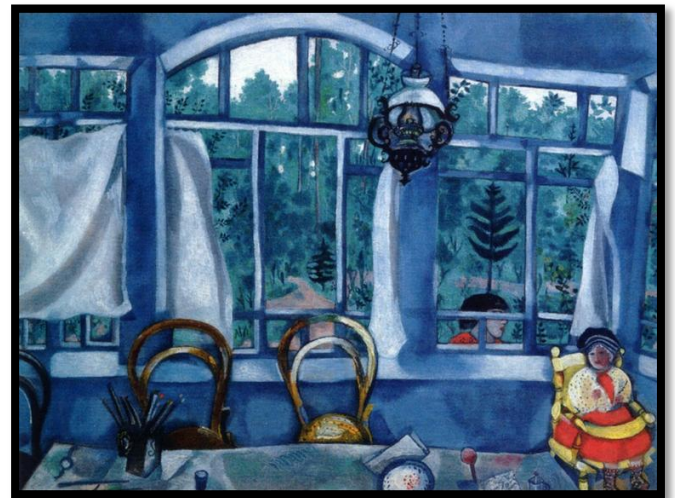
Salvador Dalí: "Κορίτσι στο παράθυρο" – 1925, Reina Sofía Museum, Μαδρίτη

Gustave Caillebotte: «Εσωτερικό γυναίκας σε παράθυρο», 1880, Ιδιωτική Συλλογή, Comité Caillebotte, Paris

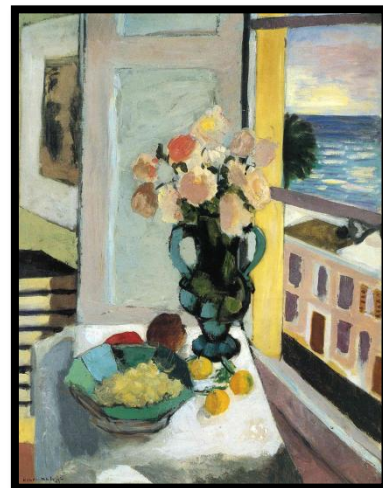
Henri Matisse: «Ανοιχτό παράθυρο, Collioure» - 1905, Collection of Mr. and Mrs. John Hay Whitney, 1998.74.7

Marc Chagall, «Παράθυρο σε κήπο», 1917, Apartment Museum of Joseph Brodsky, Saint Petersburg, Russia

Juan Gris, «Το ανοιχτό παράθυρο», 1921, Museo Nacional Centro de Arte Reina, Μαδρίτη

Henri Matisse, «Flowers in front of a Window», 1922, Ιδιωτική συλλογή

Henri Matisse, «Νέα Γυναίκα στο παράθυρο, ηλιοβασίλεμα», 1921, Baltimore Museum of Art (BMA), Baltimore, MD, US

Μπορείτε επίσης να επισκεφθείτε τις ιστοσελίδες κάποιων μουσείων και να αναζητήσετε τους παρακάτω πίνακες:

- ❖ στην Ιστοσελίδα του Μουσείου MoMa (The Museum of Modern Art) της Νέας Υόρκης μπορείτε να δείτε τον πίνακα “Το μπλε παράθυρο”, του Henri Matisse (<https://www.moma.org/collection/works/79350>)
- ❖ στην Ιστοσελίδα της Εθνικής Γκαλερί Τέχνης των ΗΠΑ, που βρίσκεται στην Washington τον πίνακα «Άνεμος από τη θάλασσα» του Andrew Wyeth (<https://www.nga.gov/collection/art-object-page.143926.html>)
- ❖ στην Ιστοσελίδα της Πινακοθήκης Tate (Tate Gallery), που βρίσκεται στο Λονδίνο, τον πίνακα: «Το παράθυρο» του Pierre Bonnard» (<https://www.tate.org.uk/art/artworks/bonnard-the-window-n04494>)
- ❖ Στην Ιστοσελίδα της Εθνικής Πινακοθήκης της Αθήνας τον πίνακα του Ουμβέρτου Αργυρού «Κοντά στο παράθυρο» (<https://www.nationalgallery.gr/el/zographikh-monimi-ekthesi/painting/guro-sto-1900/epibioseis-tou-impresionismou/konta-sto-parathuro.html>)

Μπορείτε να επιλέξετε έναν από τους παραπάνω 11 πίνακες και:

- ❖ να δημιουργήσετε μία δική σας σύντομη φανταστική ιστορία με αφορμή αυτό που απεικονίζει
- ❖ να γράψετε ένα μικρό ποίημα γι’ αυτόν.

Για να φτιάξετε τις ιστορίες και τα ποιήματά σας μπορείτε να εστιάσετε σε στοιχεία που είναι εμφανή στον πίνακα (αντικείμενα, χρώματα, πρόσωπα, τοπία, κτλ.) αλλά μπορείτε να ενεργοποιήσετε και την ευρηματικότητά σας, εισάγοντας στοιχεία που εσείς φαντάζεστε (π.χ. πώς άραγε νιώθει και τι μπορεί να σκέφτεται το εικονιζόμενο πρόσωπο, σε τι είδους σπίτι βρίσκεται αυτό το παράθυρο και ποιοι κατοικούν εκεί).

Αυτό το μικρό ποίημα για ποιον πίνακα λέτε να γράφτηκε;

Χρώματα ροζ και μωβ της προκαλούν μελαγχολία

φαίνεται θλιμμένη η νεαρή κυρία

από το τζάμι την πόλη κοιτά

κι ο νους της για λίγο σταματά.

Το παραθυρόφυλλο θα ανοίξει δειλά

και η δροσιά του δειλινού θα την χαϊδέψει απαλά.

Τότε ίσως φύγει η μελαγχολία

από τη θλιμμένη νεαρή κυρία.

Και αυτή η μικρή ιστορία;

Η κυρία και ο κύριος Λαρούς έμεναν σε ένα όμορφο σπίτι στο κέντρο του Παρισιού. Το σπίτι τους ήταν όμορφα διακοσμημένο και τα παράθυρά του ήταν στολισμένα με δαντελένιες κουρτίνες στη μέσα μεριά και βαριές,

αριστοκρατικές, βελούδινες κουρτίνες, δεμένες στο πλάι στην έξω μεριά. Βελούδινες πολυθρόνες, απόλυτα ταιριαστές με τις κουρτίνες βρίσκονταν κοντά στα παράθυρα. Όλα ήταν τακτοποιημένα και συγυρισμένα στην εντέλεια.

Κάθε απόγευμα ο κύριος Λαρούς διάβαζε την εφημερίδα του. Ήθελε να είναι πάντα ενήμερος για τα τελευταία νέα. Εκείνο το απόγευμα τα μάτια του έπεσαν σε μία είδηση που του τράβηξε αμέσως το ενδιαφέρον.

«Αγαπητή μου... άκου τι γράφει εδώ», είπε στη γυναίκα του.

“Στην οδό Καριγιόν 22 πρόκειται να ανεγερθεί ένα νέο πολυτελές θέατρο από τους αδελφούς Ρομιγύ. Θα είναι το τρίτο μεγαλύτερο θέατρο του Παρισιού, καθώς θα έχει χωρητικότητα 1500 θεατών. Υπολογίζεται ότι θα είναι έτοιμο σε έναν περίπου χρόνο”...

Πω πω δόξες που περιμένουν τη γειτονιά μας!» αναφώνησε.

Η κυρία Λαρούς, που πάντα της άρεσε να κοιτά από το παράθυρο και να χαζεύει τους περαστικούς χαμογέλασε. Κοίταξε απέναντι στο νούμερο 22, εκεί που τώρα βρισκόταν αυτό το γραφικό καφέ της οδού Καριγιόν, που όμως τελευταία είχε χάσει την πελατεία του. Καθώς ο άντρας της διάβαζε τα νέα έκλεισε τα μάτια της και προσπάθησε να φανταστεί τη νέα θέα του παραθύρου της. Κοπέλες με φανταχτερά φουστάνια και μοδάτα καπέλα, κύριοι καλοντυμένοι να τις συνοδεύουν, φωτεινές επιγραφές και δημοσιογράφοι που καταφθάνουν να κάνουν ρεπορτάζ για την πρεμιέρα. Για μια στιγμή φαντάστηκε τον εαυτό της πρωταγωνίστρια πάνω στη σκηνή με όλα τα φώτα να πέφτουν πάνω της και τον κόσμο να την χειροκροτά με ενθουσιασμό. Είχε ήδη βρει το θέμα για το επόμενο της μυθιστόρημα.

Έκλεισε το παράθυρο και τις κουρτίνες, πήρε την πένα της και χαρτί και ξεκίνησε να γράφει....

❖ Θα μπορούσατε ακόμη να αντλήσετε έμπνευση από τους πίνακες για να δημιουργήσετε κι εσείς ένα δικό σας εικαστικό έργο που να απεικονίζει ένα παράθυρο και τη θέα του (με μαρκαδόρους, ξυλομπογιές, πινέλα, χαρτόνια ή όποια υλικά έχετε στο σπίτι). Μπορεί να είναι το αγαπημένο παράθυρο του σπιτιού σας ή ένα φανταστικό παράθυρο, ίσως και το παράθυρο που βλέπετε στα όνειρά σας.

Όμως και οι ποιητές και οι λογοτέχνες έχουν εμπνευστεί από τα παράθυρα.

Παρακάτω σας δίνουμε δύο αποσπάσματα από ποιήματα δύο μεγάλων μας ποιητών του Οδυσσέα Ελύτη και του Γιάννη Ρίτσου:

**Σ' όλα τα σπίτια σ' όλα τα παράθυρα
δάφνες και κουμαριές και φοινικόκλαρα**

**Σ' ένα μακρύ τραπέζι κόκκινο κρασί
νέοι και γέροι κι άντρες ξεμανίκωτοι**

**Πάρτε μεράκι φλόγα λόγο μάλαμα
πάρτε μικρό λαγούτο πάρτε μπαγλαμά**

**Ν' αρχίσει το τραγούδι ν' ανεβεί ο καημός
να πάρει και να δώσει ο νους κι ο λογισμός**

Οδ. Ελύτης, από τον «Ήλιο τον ηλιάτορα»

Άνοιξε τα παράθυρα

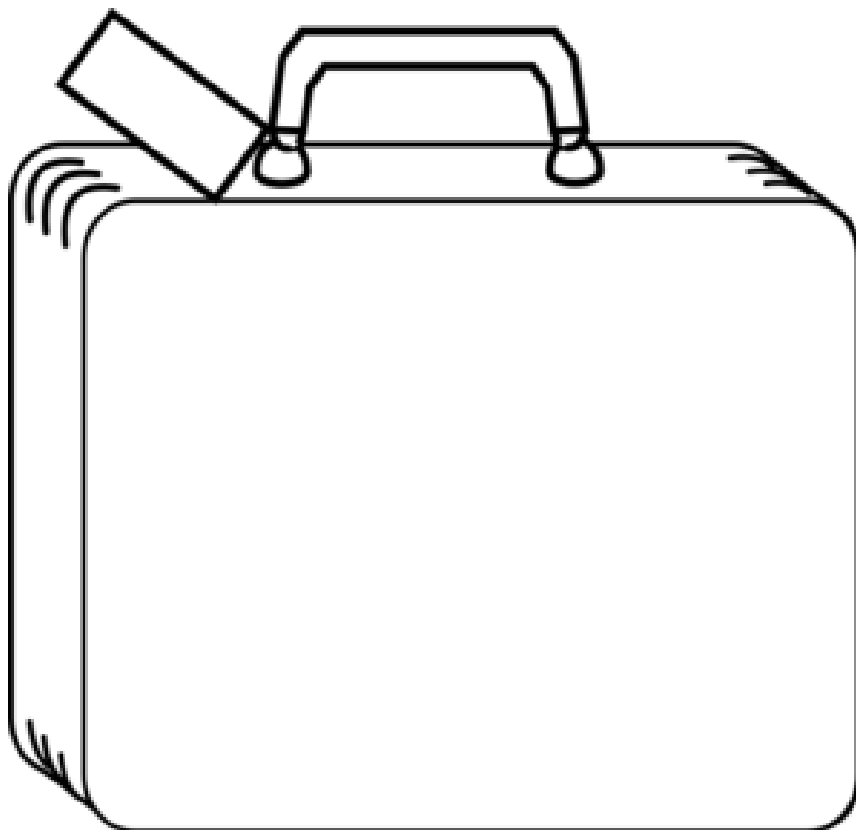
να δεις το σύμπαν ανθισμένο

μ' όλες τις παπαρούνες του αίματός μας

- να μάθεις να χαμογελάς.

Γ. Ρίτσος, από την Εαρινή Συμφωνία XXVII

Ας σκεφτούμε όμορφες λέξεις και στίχους που εκφράζουν αυτά που αισθανόμαστε, βλέπουμε, ακούμε, ονειρευόμαστε από το παράθυρό μας. Ίσως θα μπορούσαμε να βάλουμε τις λέξεις και τους στίχους σε μία φανταστική βαλίτσα και να τα έχουμε πάντα μαζί μας. Αλήθεια, εσύ ποιες λέξεις και στίχους θα έβαζες στη δική σου βαλίτσα ποίησης;

Αν όμως και οι ποιητές είχαν μια τέτοια βαλίτσα και έβαζαν μέσα τις δικές τους λέξεις και στίχους για τις αγαπημένες τους μυρωδιές, χρώματα, σκέψεις, όνειρα, επιθυμίες και συναισθήματα;

Οι συντελεστές του ηλεκτρονικού περιοδικού bookbook.gr εμπνεύστηκαν τη μαγική βαλίτσα της ποίησης του Γιάννη Ρίτσου, επιλέγοντας λέξεις και στίχους από ποιήματά του. Μπορείς να την δεις [ΕΔΩ](#). Τι θα έλεγες να ανακατέψεις στίχους από τη δική σου βαλίτσα ποίησης και από τη βαλίτσα ποίησης του Γ. Ρίτσου; Είμαστε σίγουροι ότι θα προκύψει ένα μοναδικό ποίημα. Ίσως θα είχε ενδιαφέρον να αρχίσεις ή να τελειώσεις το ποίημά σου με τον στίχο: το παράθυρο ανοιχτό. Για προσπάθησε....

- ❖ Οι φίλοι μας των μεγαλύτερων τάξεων μπορούν να ανακαλύψουν στο παρακάτω απόσπασμα από το έργο «Φεγγάρι και Gnac» του ιταλού συγγραφέα Ίταλο Καλβίνο πώς μία φωτεινή επιγραφή που φαινόταν από το παράθυρο της σοφίτας της οικογένειας Μακροβάλντο γινόταν αφορμή για να βλέπουν τη γειτονιά τους με άλλο μάτι κάθε βράδυ.

Ίταλο Καλβίνο

ΦΕΓΓΑΡΙ ΚΑΙ GNAC

Η ΝΥΧΤΑ ΚΡΑΤΟΥΣΣΕ ΕΙΚΟΣΙ ΔΕΥΤΕΡΟΛΕΠΤΑ, κι είκοσι δευτερόλεπτα το GNAC. Για είκοσι δευτερόλεπτα φαινόταν ο μπλε ουρανός διανθισμένος με μαύρα σύννεφα, το επίχρσο δρεπάνι του φεγγαριού, κυκλωμένο από ένα ανεπαίσθητο φωτοστέφανο, κι έπειτα τ' άστρα που, όσο περισσότερο τα κοίταζες, τόσο πύκνωναν σαν καρφίτσες, ως τη σκόνη του Γαλαξία. Όλα αυτά τα έβλεπε κανείς βιαστικά, κάθε λεπτομέρεια όπου σταματούσε το μάτι ήταν το σημείο ενός συνόλου που έσβηνε απότομα, γιατί τα είκοσι δευτερόλεπτα τέλειωναν αμέσως κι άρχιζε το GNAC.

Το GNAC ήταν μέρος της φωτεινής επιγραφής SPAAK-COGNAC στην απέναντι στέγη, που έμενε αναμμένη είκοσι δευτερόλεπτα κι είκοσι δευτερόλεπτα σβησμένη, κι όταν άναβε τίποτα πια δεν φαινόταν. Το φεγγάρι ξεθώριαζε ξαφνικά, ο ουρανός γινόταν ολόκληρος μαύρος και λείος, τα άστρα έχαναν τη λάμψη τους, κι οι γάτοι και οι γάτες που επί δέκα δευτερόλεπτα αντάλλασσαν ερωτικά νιαουρίσματα πλησιάζοντας νωχελικά ο ένας τον άλλο δίπλα στα λούκια και στ' ακροκέραμα, τώρα, με το GNAC, κολλούσαν στα κεραμίδια με σηκωμένο τρίχωμα στο εκτυφλωτικό φως του νέον.

Ακουμπισμένη στα παράθυρα της σοφίτας όπου κατοικούσε, η οικογένεια Μακροβάλντο αισθανόταν να τη διαπερνούν αντιφατικά ρεύματα σκέψεων. Ήταν

νύχτα και η Ιζολίνα, που τώρα πια ήταν μεγάλο κορίτσι, ένωθε ζαλισμένη από το φεγγαρόφωτο, η καρδιά της έλιωνε, κι ακόμα και το πιο ασθενικό στρίγκλισμα του ραδιοφώνου από τα κάτω πατώματα της έφτανε σαν μελωδία μιας καντάδας' άναβε το GNAC και το ράδιο φαινόταν να παίρνει έναν άλλο ρυθμό, ένα ρυθμό τζαζ, και η Ιζολίνα σκεφτόταν τις ντισκοτέκ τις γεμάτες φώτα, κι αυτή η καημενούλα εκεί πάνω μόνη. Ο Πετρούτσιο κι ο Μικελίνο γούρλωναν τα μάτια μέσα στη νύχτα κι άφηναν να τους κατακλύζει ένας ζεστός και τρυφερός φόβος πως ήταν περικυκλωμένοι από δάση γεμάτα ληστές' έπειτα το GNAC! και πυροβολούσαν με τεντωμένα δάχτυλα ο ένας τον άλλον: - Ψηλά τα χέρια! Είμαι ο Νέμπο Κιντ! Η Δομιτίλα, η μητέρα, σε κάθε σβήσιμο σκεφτόταν: «Πρέπει να πάρω μέσα τα παιδιά. Κάνει ψύχρα, μπορεί να πάθουν τίποτα. Και η Ιζολίνα στο παράθυρο τέτοια ώρα, δεν είναι σωστό!» Όμως έπειτα τα πλημμύριζε όλα πάλι το ηλεκτρικό, και μέσα όπως κι έξω, και η Δομιτίλα ένωθε σαν να βρισκόταν σε επίσκεψη σ' ένα πολύ καθωσπρέπει σπίτι.

Ο Φιορνταλίτζι, απεναντίας, που ήταν παιδί μελαγχολικό, κάθε φορά που έσβηγε το GNAC έβλεπε να εμφανίζεται μέσα από τον δακτύλιο του G το αδύνατα φωτισμένο παραθυράκι μιας μικρής σοφίτας, και πίσω από το τζάμι το πρόσωπο μιας κοπέλας με το χρώμα του φεγγαριού, με το χρώμα του ηλεκτρικού μέσα στη νύχτα, ένα στόμα σχεδόν παιδικό ακόμα, που μόλις αυτός της χαμογελούσε σάλευε ανεπαίσθητα και φαινόταν ν' ανοίγει σ' ένα χαμόγελο, όταν ξαφνικά από το σκοτάδι πεταγόταν εκείνο το αμείλικτο G και το πρόσωπο έχανε τις γραμμές του, μεταμορφωνόταν σε μιαν αχνή ανοιχτόχρωμη σκιά, κι ο Φιορνταλίτζι δεν ήξερε αν το στόμα του κοριτσιού είχε απαντήσει στο χαμόγελό του.

Μέσα σ' αυτή τη θύελλα των παθών ο Μαρκοβάλντο προσπαθούσε να διδάξει στα παιδιά τη θέση των ουράνιων σωμάτων.....

Απόσπασμα: Ίταλο Καλβίνο, Φεγγάρι και GNAC, μτφρ: Νάσος Βαγενάς

Πηγή: Ο.Ε.Δ.Β. (1998). *Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία* (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο & Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Ιστοσελίδα «Πύλη για την ελληνική γλώσσα» (<http://www.greek-language.gr/greekLang/literature/anthologies/european/75.html>)

Αφού διαβάσετε το απόσπασμα μπορείτε να :

- ✓ Ζωγραφίσετε το παράθυρο της οικογένειας Μαρκοβάλντο, όπως το φαντάζεστε.
- ✓ Ζωγραφίσετε τα μέλη της οικογένειας Μαρκοβάλντο: την Ιζολίνα, τον Πετρούτσιο και τον Μικελίνο, τη μαμά-Δομιτίλα και τον Φιορνταλίτζι και βέβαια τον μπαμπά, τον κύριο Μαρκοβάλντο.
- ✓ Αντιγράψετε όλη την ιστορία ή ένα μέρος της και να την εικονογραφήσετε με τις ζωγραφιές σας.
- ✓ Γράψετε μία σελίδα από το ημερολόγιο ενός από τα παιδιά της ιστορίας, της μητέρας τους ή του πατέρα τους, όπου οι ήρωες θα αναφέρονται στο τι νιώθουν ή σκέφτονται καθώς αγναντεύουν το φεγγάρι και τη φωτεινή επιγραφή από το παράθυρό τους.

- ✓ Τι θα λέγατε να προσπαθούσαμε να γράψουμε την ιστορία από την πλευρά της οικογένειας της κοπέλας που βλέπει ο Φιορνταλίτζι στο απέναντι παράθυρο;

Ας φανταστούμε.....

- ❖ Πώς να λένε άραγε την κοπέλα;
- ❖ Έχει αδέρφια και πόσα; Πώς τα λένε;
- ❖ Τι βλέπει εκείνη και η οικογένειά της από το δικό τους παράθυρο κάθε βράδυ;
- ❖ Άραγε βλέπει κι εκείνη τον Φιορνταλίτζι και του χαμογελά στ' αλήθεια ;

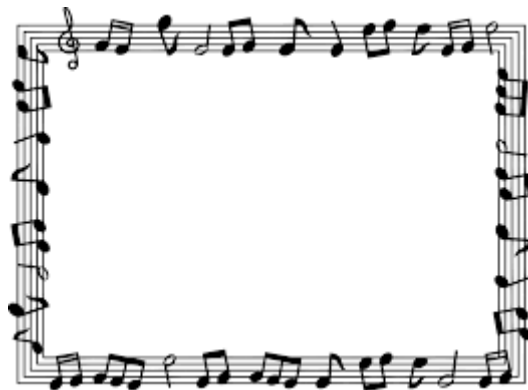
Αφού έχετε αποφασίσει ποιοι θα είναι οι πρωταγωνιστές και ποιος ο χαρακτήρας του καθενός γράψτε τη δική σας ιστορία για την οικογένεια του κοριτσιού και το τι βιώνει κάθε βράδυ μπροστά στο δικό της μικρό φεγγίτη.

Επειδή αυτή η δραστηριότητα είναι λίγο απαιτητική για τους μικρότερους φίλους μας τους προτείνουμε να γίνουν κι εκείνοι μικροί συγγραφείς με έναν πιο εύκολο τρόπο:

Σκεφτείτε ένα σύντομο παραμύθι ή ιστορία που θα αρχίζει με τη φράση:

«Καθόμουν αφηρημένος μπροστά στο παράθυρο, όταν ξαφνικά ένα τεράστιο κόκκινο μπαλόνι φάνηκε μπροστά μου.....»

Έπειτα γράψτε το παραμύθι/ την ιστορία μόνοι σας ή με τη βοήθεια των γονιών σας και αν θέλετε εικονογραφήστε το.

Και τώρα μουσική νότες βγαλμένες από μελωδικά παράθυρα....

Ας ακούσουμε κι ας τραγουδήσουμε:

- ✓ το τραγούδι με τίτλο: «**Άνοιξε το παράθυρο**» σε στίχους Ερρίκου Θαλασσινού και μουσική Γιώργου Χατζηνάσιου: <https://www.youtube.com/watch?v=o4326RVQSQ8>
- ✓ το τραγούδι με τίτλο: «**Παράθυρο στο φως**» σε στίχους Χάρη και Πάνου Κατσιμίχα: <https://www.youtube.com/watch?v=kSfIJQLi4c>

Ας θυμηθούμε όμως και το πολυτραγουδισμένο παράθυρο του δημοτικού μας τραγουδιού «**Βασιλικός θα γίνω**»:

«Έβγα στο παραθύρι
κρυφά απ' τη μάνα σου
και κάνε πως ποτίζεις
τη μαντζουράνα σου»

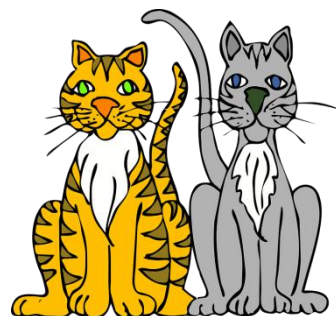
<https://www.youtube.com/watch?v=UXvX5giFHyl>

Κάποιοι ίσως ξέρετε και να το χορεύετε.

Αν ανοίξετε κι εσείς το παράθυρό σας και κλείσετε τα μάτια σας ίσως ακούσετε κάτι ενδιαφέρον, κάτι μελωδικό. Θα μπορούσε να είναι το τραγούδι των πουλιών, ο ήχος του αέρα ή της ανοιξιιάτικης βροχής ή τα νιαουρίσματα ενός ... γατοδιαλόγου... Μπορείτε να ηχογραφήσετε αν θέλετε τους ήχους αυτούς. Ας μην ξεχνάμε ότι οι ήχοι που ακούμε γύρω μας έχουν εμπνεύσει συνθέτες όλων των εποχών να γράψουν υπέροχα μουσικά κομμάτια.

Λέτε να εμπνεύστηκε και ο ιταλός συνθέτης Rossini το διάσημο κομμάτι του «Ντουέτο των δύο γάτων» από έναν γατοδιάλογο που άκουσε από το παράθυρό του (<https://www.youtube.com/watch?v=QNyR6rsGDyg>);

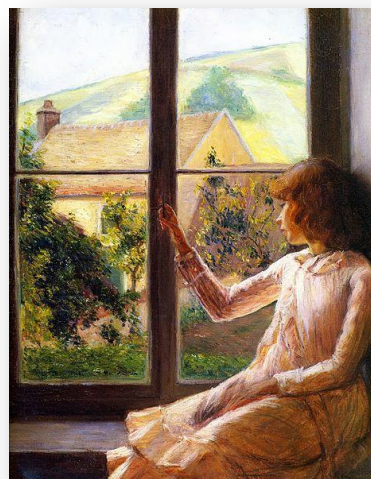
Ακούστε το κομμάτι, στο οποίο δύο γυναικείες φωνές συνομιλούν «μουσικά» ... νιαουρίζοντας.

Τι μπορεί να λένε η μια γάτα στην άλλη; Φανταστείτε έναν σύντομο διάλογο ανάμεσά τους και γράψτε τον. Μπορείτε ακόμη να ζωγραφίσετε τις δυο γάτες που συνομιλούν.

Κάπου εδώ το ταξίδι μας στον μαγικό κόσμο των παραθύρων με όχημα την τέχνη έφτασε στο τέλος του.

Ελπίζουμε να το απολαύσατε!

**Edith Perry at the window,
Lila Cabot Perry**